

Na podlagi tretjega odstavka 32. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 30/11 – odl. US, 90/12 in 111/13; v nadaljnjem besedilu: ZVKD-1) izdaja minister, pristojen za kulturo,

PRAVILNIK
o iskanju arheoloških ostalin in uporabi tehničnih sredstev za te namene

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina pravilnika)

(1) Ta pravilnik določa pogoje za iskanje arheoloških ostalin ter ureja način uporabe tehničnih sredstev za iskanje, ugotavljanja usposobljenosti oseb, ki izvajajo iskanje, izdajanja dovoljenj za iskanje arheoloških ostalin, dokumentiranja podatkov o lastnostih in lokacijah zaznanih ostalin, fizične odstranitve najdb z arheološke ostaline, odkrite pri iskanju, in njihove predaje pristojni organizaciji, obveščanja pristojne organizacije o arheoloških ostalinah, odkritih pri iskanju, in o drugih dejstvih, povezanih z iskanjem, izvedbe strokovnega nadzora nad iskanjem arheoloških ostalin in zbiranja podatkov, pridobljenih z iskanjem arheoloških ostalin.

(2) Iskanje arheoloških ostalin po tem pravilniku so dejanja na zemljiščih, v podzemnih prostorih in vodi, ki so opravljena zato, da se odkrijejo novi podatki o arheoloških ostalinah, ter lahko vodijo v odkritje arheoloških najdišč in arheoloških najdb.

(3) Dokler iskanje ne posega neposredno v arheološke ostaline, se ne šteje za arheološko raziskavo po 31. členu ZVKD-1.

(4) Drugi izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen kot v ZVKD-1.

II. TEHNIČNA SREDSTVA IN USPOSOBLJENOST

2. člen
(tehnična sredstva za iskanje in omejitev njihove uporabe)

(1) Za iskanje arheoloških ostalin se lahko uporabljajo iskalnik (detektor) kovin, ultrazvočni senzor (sonar), magnetometer, georadar in druge elektronske naprave za ta namen (v nadaljnjem besedilu: tehnična sredstva).

(2) Uporaba tehničnih sredstev za iskanje arheoloških ostalin je dopustna samo zunaj registriranih arheoloških najdišč in ob predhodni pridobitvi dovoljenja za iskanje iz 4. člena tega pravilnika.

3. člen
(strokovna usposobljenost oseb, ki izvajajo iskanje)

(1) Oseba, ki izvaja iskanje (v nadaljnjem besedilu: iskalec), mora biti strokovno usposobljena za iskanje, kar se ugotavlja v postopku izdaje dovoljenja za iskanje.

(2) Strokovno usposobljena je fizična oseba, ki izpolnjuje vsaj enega od naslednjih pogojev:

- izobrazba, pridobljena po študijskih programih prve stopnje s področja arheologije ali primerljivega področja, oziroma raven izobrazbe, ki skladno z zakonom ustreza izobrazbi, pridobljeni po študijskih programih za pridobitev izobrazbe prve stopnje s področja arheologije ali primerljivega področja,
- reference s področja prepoznavanja in varstva arheoloških ostalin,
- izpopolnjevanje oziroma usposabljanje s področja varstva arheoloških ostalin,
- status prostovoljca ali prostovoljca zaupnika, pridobljen na podlagi 102. člena ZVKD-1, ali
- strokovni naziv s področja varstva kulturne dediščine, pridobljen na podlagi 103. člena ZVKD-1.

(3) Za reference s področja prepoznavanja in varstva arheoloških ostalin se štejejo podatki o avtorstvu ali soavtorstvu strokovnih ali znanstvenih objav s področja arheologije ter podatki o sodelovanju pri arheoloških raziskavah ali drugih dejavnostih s področja prepoznavanja in varstva ustrezne zvrsti kulturne dediščine, ki je zajeta v pojmu arheološka ostalina (npr. orožje, strelivo, vojaška vozila in druge vojaške ostaline iz prve in druge svetovne vojne, ki so bile pod zemljo ali vodo vsaj 50 let).

(4) Za usposabljanje oziroma izpopolnjevanje s področja prepoznavanja in varstva arheoloških ostalin se štejejo organizirane oblike usposabljanja oziroma izpopolnjevanja, ki jih izvede Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod), državni oziroma pooblaščen muzej ali javna raziskovalna organizacija s področja ustrezne zvrsti kulturne dediščine, ki je zajeta v pojmu arheološka ostalina.

(5) Za usposabljanje oziroma izpopolnjevanje s področja prepoznavanja in varstva arheoloških ostalin, ki so orožje, strelivo, vojaška vozila in druge vojaške ostaline iz prve in druge svetovne vojne, ki so bile pod zemljo ali vodo vsaj 50 let, se štejejo tudi organizirane oblike usposabljanja oziroma izpopolnjevanja, ki jih izvedejo nevladne organizacije, delujoče v javnem interesu na področju varstva ustrezne zvrsti kulturne dediščine, pod pogojem, da pri izvedbi usposabljanja oziroma izpopolnjevanja sodeluje zavod.

III. DOVOLJENJE ZA ISKANJE ARHEOLOŠKIH OSTALIN

4. člen

(izdajanje dovoljenj za iskanje arheoloških ostalin)

(1) Za iskanje arheoloških ostalin je potrebno dovoljenje za iskanje arheoloških ostalin, ki ga izda zavod.

(2) Dovoljenje lahko pridobi fizična oseba, ki je strokovno usposobljena za iskanje v skladu s 3. členom tega pravilnika. V vlogi za izdajo mora prosilec navesti vrsto dovoljenja, ki ga zahteva, ter priložiti program iskanja in dokazila o strokovni usposobljenosti.

(3) V programu iskanja prosilec opredeli namen in cilje iskanja, tehnična sredstva in metode, ki jih namerava uporabiti pri iskanju, način dokumentiranja izsledkov iskanja, čas iskanja in območje, na katerem želi iskanje izvajati.

(4) Po potrebi lahko zavod prosilca pokliče, da se izreče o določenih navedbah, da dopolni vlogo z drugimi potrebnimi dokazili oziroma dovoljenji drugih organov, oziroma zavod izvede druga dejanja, s katerimi se ugotovi dejansko stanje.

(5) Dovoljenje je lahko enkratno ali odprto. Enkratno dovoljenje velja za čas iskanja do največ 30 dni. Odprto dovoljenje velja za večje območje, ki ne sme biti večje od območja pristojnosti dveh območnih enot zavoda, in za daljše obdobje, ki pa ne sme biti daljše od enega leta in se izteče z zadnjim dnevom koledarskega leta, v katerem je bilo izdano. Zavod lahko odprto dovoljenje izda, če se dovoljenje nanaša na osebo, ki je uspešno izvedla vsaj tri programe iskanja arheoloških ostalin na podlagi enkratnih dovoljenj ali izkazuje zadostne reference s področja prepoznavanja in varstva arheoloških ostalin ali druge ustrezne zvrsti kulturne dediščine, ki je zajeta v pojmu arheološka ostalina.

- (6) V dovoljenju zavod določi:
- vrsto dovoljenja (enkratno ali odprto),
  - standarde, ki jih mora iskalec uporabljati pri iskanju,
  - trajanje dovoljenja,
  - kraj (območje), na katerega se dovoljenje nanaša,
  - tehnična sredstva, ki jih je dovoljeno uporabiti za iskanje,
  - pristojno organizacijo, ki jo mora iskalec obveščati o najdbah, odkritih pri iskanju, in o drugih dejstvih, povezanih z iskanjem,
  - metodo zbiranja podatkov, pridobljenih z iskanjem,
  - način predaje podatkov in standarde za pripravo poročila o iskanju,
  - način ravnanja z najdbami, ki so bile fizično odstranjene z odkrite arheološke ostaline, in njihove predaje pristojni organizaciji,
  - strokovnega nadzornika nad iskanjem ter način in obseg nadzora,
  - morebitno obveznost in način sodelovanja pooblaščenih oseb zavoda pri iskanju ter
  - morebitno obveznost in način obveščanja drugih organov o iskanju.

(7) Dovoljenje je vezano na osebo, ki je vložila vlogo, in ni prenosljivo na drugo osebo.

IV. OBVEŠČANJE, ZBIRANJE IN DOKUMENTIRANJE PODATKOV

5. člen

(obveščanje o arheoloških ostalinah, odkritih pri iskanju, in o drugih dejstvih, povezanih z iskanjem)

(1) Iskalec mora obveščati zavod o arheoloških ostalinah, odkritih pri iskanju, in o drugih dejstvih, povezanih z iskanjem.

(2) Če je odkrita arheološka ostalina orožje, strelivo, drug vojaški material, vojaško vozilo, vojaško plovilo ali njihov del, ki je bil pod zemljo ali vodo vsaj 50 let, in če iskalec sumi, da obstaja nevarnost za ljudi in premoženje, mora ravnati v skladu s predpisi, ki urejajo najdbo neeksplozivnih ubojnih sredstev.

6. člen

(zbiranje in dokumentiranje podatkov, pridobljenih z iskanjem arheoloških ostalin)

(1) Ob iskanju je dovoljeno le zbiranje podatkov o lokaciji zaznanih arheoloških ostalin in njihovih lastnostih (materialu, gostoti pojavljanja, obstoju artefaktov ipd.), vidnih na površini.

(2) Zaznane arheološke ostaline mora iskalec dokumentirati v skladu s standardi, ki jih določi zavod in vključujejo najmanj določanje lokacije ostalin s koordinatami v državnem koordinatnem sistemu ter prikaz te lokacije na topografski podlagi (npr. na ortofoto posnetku,

pomorski karti, načrtu jame ali na drugem podrobnejšem načrtu). Ostaline, vidne na površini, se dokumentirajo tudi z digitalno fotografijo in skico okoliščin najdbe.

(3) Iskalec mora najpozneje v dveh mesecih po končanem iskanju zavodu predati poročilo o izsledkih iskanja zaradi nadaljnjih postopkov varstva, evidence raziskav in popularizacije. Poročilo, ki obsega podatke o odkritih arheoloških ostalinah, vključno s podatki o lokaciji arheoloških ostalin in drugo dokumentacijo, mora biti v celoti napisano v slovenskem jeziku, zavodu pa mora biti predano natisnjeno in v digitalni obliki.

(4) Zavod izsledke iskanja na primeren način vključi v evidenco arheoloških raziskav in v primeru strokovno identificiranega arheološkega najdišča ministrstvu, pristojnemu za varstvo kulturne dediščine, predlaga njegov vpis v register kulturne dediščine.

V. RAVNANJE OB ODKRITJU

7. člen

(dokumentiranje, fizična odstranitev in predaja najdbe pristojni organizaciji)

(1) Če se ob iskanju odkrije arheološka najdba, je njena fizična odstranitev z mesta in iz položaja, v katerem je bila odkrita, dopustna le pod pogojem, da je bila najdba odkrita ali zaznana na površini tal ali v površinski plasti, za katero se upravičeno predvideva, da je bila v preteklosti bistveno preoblikovana zaradi naravnih procesov in človekovih dejavnosti, npr. premešana zaradi oranja ali podobnih poljedelskih oziroma gradbenih dejavnosti, in je odstranitev potrebna:

- zaradi zmanjšanja ali odprave nevarnosti za obstoj najdbe ali
- zaradi osnovne opredelitve arheološkega potenciala opazovanega območja, če je fizična odstranitev predvidena v dovoljenju za iskanje.

(2) Če iskalec presodi, da je za zmanjšanje ali odpravo nevarnosti za obstoj najdbe potrebna njena fizična odstranitev z mesta in iz položaja, v katerem je bila odkrita, mora to storiti in o tem nemudoma obvestiti pooblaščen osebo zavoda oziroma ravnati v skladu z določbami 26. člena ZVKD-1, ki urejajo ravnanje ob najdbi arheološke ostaline.

(3) V primeru iz prvega odstavka tega člena mora iskalec pred odstranitvijo dokumentirati okoliščine najdbe v skladu s standardi, ki jih določi zavod in vključujejo najmanj določanje lokacije ostalin s koordinatami v državnem koordinatnem sistemu in prikaz te lokacije na topografski podlagi (npr. na ortofoto posnetku, pomorski karti, načrtu jame ali na drugem podrobnejšem načrtu) ter opis, digitalno fotografijo in skico obsega, lastnosti in ohranjenosti arheološke ostaline.

(4) Najdbo, ki je bila fizično odstranjena z mesta in iz položaja, v katerem je bila odkrita, mora iskalec najpozneje v sedmih dneh po odstranitvi predati zavodu, do predaje pa z najdbo ravnati v skladu z navodili pooblaščen oseb zavoda oziroma v skladu z določili dovoljenja za iskanje.

(5) V primerih iz prvega do petega odstavka tega člena pooblaščen oseba zavoda oziroma zavod ravna v skladu z določbami 26. člena ZVKD-1.

VI. STROKOVNI NADZOR

8. člen

(opravljanje strokovnega nadzora nad iskanjem arheoloških ostalin)

(1) Za opravljanje strokovnega nadzora nad iskanjem arheoloških ostalin je pristojna pooblaščen oseba zavoda.

(2) Zavod lahko za opravljanje strokovnega nadzora ali posameznih opravil strokovnega nadzora pooblasti strokovno usposobljeno osebo državnega oziroma pooblaščenega muzeja ali javne raziskovalne organizacije s področja ustrezne zvrsti kulturne dediščine, ki je zajeta v pojmu arheološka ostalina.

(3) Za opravljanje posameznih opravil strokovnega nadzora je lahko pooblaščen tudi prostovoljec zaupnik iz tretjega odstavka 102. člena ZVKD-1, če ima ustrezen strokovni naziv in če je opravljanje posameznih opravil strokovnega nadzora nad iskanjem arheoloških ostalin določeno v pogodbi med prostovoljcem zaupnikom in zavodom.

9. člen (zahteva za prekinitev iskanja)

(1) Strokovni nadzornik mora zahtevati, da se iskanje arheoloških ostalin, ki ne poteka v skladu z določili dovoljenja, prekine, in o tem nemudoma obvestiti inšpekcijsko službo, pristojno za kulturno dediščino, pa tudi zavod, če strokovni nadzornik ni pooblaščen oseba zavoda.

(2) Če inšpektor v postopku iz prejšnjega odstavka ugotovi kršitev, zavod na podlagi inšpekcijske odločbe s sklepom odvzame dovoljenje za iskanje.

VII. KONČNA DOLOČBA

10. člen (končna določba)

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-11/2014/19
Ljubljana, dne 19. junija 2014
EVA 2014-3340-0013

dr. Uroš Grilc l.r.
Minister
za kulturo